

ЖЕНСКИЯ СЪВЪТЪ

СЪ

ПРИТУРКА „ДОМАКИНЯ“,

ПЕРИОДИЧЕСКО СПИСАНИЕ,

РЕДАКТИРАНО ОТЪ ЖЕНИ,

ЗА ГОСПОЖИ И ГОСПОЖИЦИ.

Списанието излиза дваждь, на 1 и 20,
а Притурката веднъждь, на 10 число
всѣки мѣсець.

Директорна: ТЕОДОРА Г. НОВА.

Годишенъ абонаментъ
прѣдплатимъ.

I. На списанието:
За България 5 лева
« странство 6 «
II. На списанието съ
притурката:
За България 7 лева
« странство 9 «

Абонати се записватъ
направо въ дирекцията на
списанието и въ всички
тѣ телеграфо-пощен. стан-
ции изъ княжеството.

Оплаквания за нере-
довно испращане лѣта
прематъ се само въ ра-
столяние на единъ мѣсець
отъ издаванетоъ му.

Пратенитъ за публику-
ване ржкописъ назадъ се
не връщатъ.

Писма и ржкописъ, не-
подписани и неозначуващи
мѣстоимтелството на до-
писницата, не се прие-
матъ.

Писма неплатени не се
приселатъ.

Всѣкакви обявления, от-
носно се до госпожи и
госпожици, публикуватъ
се въ последната страни-
ца за 30 стот. редътъ.

За постоянни обявления
особени условия.

Писма, ржкописи и пари се испращатъ до Дирекцията на Женския Съвѣтъ улица Войничка № 122

Съдържание:

Дайте ни образование, ако искате да сме добри майки и примѣрни домакини. — Защо не по ни 21 Ноември за женитѣ у насъ. — Двамата и наклонноститѣ нлз. — Разли — Обществено-литературно течеие на женский въпросъ у насъ. Книги и списания. — Корреспонденция. — Известие. — Подлистникъ.

**Дайте ни образование, ако искате да сме
добри майки и примѣрни домакини.**

(Въ отговоръ на статията «дайте да шнемъ» помѣстена
въ Балк. Зора.)

Въпросътъ за еманципацията на жената, който занимава цѣлия образованъ свѣтъ, заедно съ нахлуването на многото нови идеи въ България, захваща да се расчепква, критикува малко по малко изъ колонитѣ на журналитѣ ни и списанията. Освѣнъ общитѣ прѣводни статии, расирѣнжти тугъ тамъ, попадатъ се и статийки и съ частно съдържане за българката. Подобни статийки, ако и твърдѣ слаби, повърхностни, пристрастни, едностранни, легкомислени, заслужватъ вниманието всѣкому, комуто е присърдце подобренieto и подиганieto на жената въ умствено и нравствено отношение; казвамъ, заслужватъ вниманието ни, не толкова по съдържанието си и съвѣтитѣ, които даватъ, по съ това, че тѣ показватъ, че се е проявило съзнанието, че трѣбва да се обърне по-серioзно внимание на духовния и умствения животъ на

женския ни полъ; че трѣбва да изучимъ по-добрѣ характера му, положимъ то, влияието, качеството и недостатѣцитѣ.

За забѣлжване е, че особено удоволствие съставлява на нашитѣ публицисти да позорѣтъ и хулитѣ жената, като ъ считатъ недостойна за по-високъ умственъ и духовенъ животъ; идеалтѣ, споредъ тия статии на мъжетѣ е: жена — шивачка, жена готвачка. Съжалява се въ тия статии за старитѣ добри врѣмена, а въ сѣщото врѣме, когато обвиняватъ жената въ назадничавость, съжальватъ ъ, че не си е останяла каквато е била въ тия блажени миняли врѣмена; забравятъ, че движението напредъ, било къмъ добро или зло, влече съ себе си равно и мъжетѣ, и женитѣ, че ввожданieto на европейската цивилизация, — била разбрана или криворазбрана — новитѣ нахлуи у насъ понятия и условия за живота, слѣпото подражане и увличане отъ всичко европейско, е еднакво присеже на мъжетѣ и женитѣ; Най-сетѣ свалятъ всичката вина на крѣхкитѣ плещи на жената за сегашния ни труденъ семеенъ и общественъ животъ, като се основаватъ, види се, на понятието, че всичко зло нехожда отъ жената; най-сетѣ само отъ нѣколко факта, явления, случан и екземпляра съставятъ общи изводи, съ които смѣло позорѣтъ въобще всѣка българка; слѣдъ това даватъ съвѣти, които, ако бждѣт послѣдванъ,

Библиотека Варна.

ще увеличатъ още повече тая болѣсть, която се стараѣтъ да лѣкуватъ. Такива свѣти, вмѣсто да испишатъ вѣжди, ще извадятъ очи.

Съдържаннето на всички подобни статии може да се перефразира тѣй: «по-малко образование на жената, защото само невѣжеството може да ѣж отдръжи да ни е вѣчна робиня и слугиня.» Такава е и статията «дайте да шиемъ» отъ Г. Егова, помѣстена въ «Балканска зора».

Авторътъ, слѣдъ като обвинява най-безоснователно българката, че не е стопанка и въхвалява иностранката, свѣтвта да се намали преподаването на всички общеобразователни прѣдмети и да се увеличатъ уроцитѣ по домакинството.

Г. Еговъ захваща статията си съ това, че сега бракътъ не се ползувалъ съ такова уважение и че оженването на момата и ергентъ окжсиявало: ще му се, щото условията за животътъ да се мѣнятъ, а животътъ да си остане все сѣщия. Наистина, че едно врѣме сѣ се женили по-рано, нъ тогава условията за живота сѣ биле съвсѣмъ други: тогива свекървата е прибирала четирнайсетъ годишната си снаха въ къщи, гледала ѣж е и галила заедно съ свонтѣ дѣца, и дѣвойката, сега вече булка, е мѣнувала само бащината къща, безъ да стане стопанка; тя е живѣла подъ опеката на свекърва си десетъ или петнайсетъ години, въ продължение на които е оздрѣвала и изучвала домакинството. Отъ друга страна тогава рѣдко сѣ давали дѣщеритѣ ся въ други градъ. Сега животътъ се мѣни, дѣвойката едва свършва гимназия въ седемнасетата година, слѣдъ което ѣ трѣбватъ нѣколко години да сѣди въ къщи, за да си приготви чензъ и да се понаучи да стопанува, защото слѣдъ деня на оженването, тя е принудена въ повечето случаи сама да си стопанува безъ намѣсата на свекърви и етърви; да обърнемъ сега внимание на живота на чиновницитѣ и ще видимъ, възможно ли е да се женятъ тѣй млади както по напрѣдъ. Както по напрѣдъ сѣ се женили на петнайсетъ години и е имало дваисетъ годишни, тѣй и сега женятъ се на дваисетъ и има дваисетъ и петъ годишни моми. Пропорцията е почти една и сѣщата, заедно съ издиганнето на срѣдната възраст за вѣтѣпаннето въ бракъ, издига се и брайната; ний можемъ да уважемъ даже на Г. Е. градове, въ които до прѣди войната е имало повече изоста-нжли моми стъ сега.

При това въ днешно врѣме отъ жената се изисква толкова много, щото трѣбва непрѣмѣнно да изостави жененията си за по-гжсно, за да се подготви и съ по-голѣмо достоинство да вѣтѣпи въ съпружеския животъ.

Като посочва на това зло у насъ, отъ което страда и цѣли цивилизованъ свѣтъ, г. Еговъ казва, че причината на това зло въ Европа е ефтената работа, или по-ясно да се изразимъ недостатѣцитѣ въ срѣдства за поддържаннето на едно семейство. Като прѣминава частно къмъ насъ, г. Еговъ си задава пакъ сѣщия въпросъ т. е. защо не се женятъ, и безъ ни най-малко колебанне сваля всичката вина на *нестопанството на жената*. Има спестовни и трудолюбиви жени, казва г. Е., но тѣ сѣ селянки! И тѣй или въ цѣла България нѣма ни една гражданка изъ градоветѣ, или нѣма ни една жена стопанка. И едното, и другото е несправедливо. Българката е била, е и ще бжде добра стопанка, вѣрна другарка на мжжа си, примѣрна майка, скромна, къщовница, економна, и трудолюбива; тя сѣ не-обикновенна бързипа, безъ да е посѣщавала никакви домакински школи, безъ да получава модни журналы, се е научила да шие сама моднитѣ рокли и роклички на дѣцата; — тя умѣ не само да остриже главата на дѣцата и мжжа си, но и да го обрѣси, макаръ това нѣщо г. Еговъ до сега и да не е видѣлъ въ България, а въ странство го видѣлъ; къщата на българката е пълна чаша, постлана е отъ долу до горѣ и почти всичко е изработено въ къщи, окжчена е, ако малко и безвкусно, но старателно; всичко е наредено, исчистено, намѣрватъ се тамъ прикжтжни нѣколко рокли съ дрѣхи. отъ които ще има за унуци и прауници; ще намѣрите, наистина, и толкова рокли, колкото едно европейка не може да направи за петнайсетъ години, но всичко това не отъ расточителността на жената, а отъ доволство, отъ умѣннето ѣ да економисва, да работи. И консерви и зимници и рагийци тя умѣ да си приготвя, и кухнята ѣ отлична, тя сготвя вкусно, ефтено, наистина не тѣй по европейски, както му се ще г-ну Егову, но то е добро за насъ и отговаря на трѣбованията ни, на състоянието ни; стига нѣколкото души ходили въ странство да не се приструватъ, че биштекса имъ е по вкусенъ отъ българския кебапъ, либеритѣ отъ сливовицата и пр. Колкото за сладбата, то ний увѣряваме г-на Егова, че въ зимника на българката има много по-

вече и по-разнообразни видове сладка, отколкото у европейката; може г. Е. да не знае, но ний ще му съобщимъ, че въобще у насъ се счита за срамъ и позоръ да се подаде купено сладко на гоститѣ. Нѣколкото чиновнически семейства, които не могатъ да си приготвятъ нищо, не сж за примѣръ, и ако г. Е. е захванълъ да описва българската гражданка, не е трѣбвало да се ржководи само отъ подобни семейства. Жестоко се лъже г. Ековъ, че българката не можала да си прѣправи роклята; ветхата ѝ рокля може да не е всѣкога по модата прѣправена, което нѣма да ни направи по-щастливи; а пъкъ изъ всичкитѣ градове на България нѣма вехтошари, на които да си продаватъ старитѣ дрѣхн; българката гражданка, съ изключение на два три града, нѣма понятие за тия вехтошари; може тука г. Ековъ да ни възрази, че въ тия градове има рѣпки и понеже женитѣ не могатъ да прѣправятъ роклитѣ, ни да ги продаватъ на вѣтхошари, то ги хвърлятъ изъ рѣката. Знае ли г. Ековъ, че българката и отъ избѣленитѣ роклички и прѣстиличци на дѣтето си тжче хубави чергици.

(Слѣдва).

Значението на 21 Ноемврий за женитѣ у насъ *).

Читателитѣ на «Женския Свѣтъ» ще иматъ търпението да ни изслушатъ по единъ въпросъ, който, споредъ насъ, има тази цѣна, че той се отнася и словомъ, и дѣломъ до насъ женитѣ.

* На читателкитѣ на «Женския Свѣтъ» искаме да обадимъ сто какво: че заглавието на статията ни се отнася до женската интелгенция само въ гр. Пльвенъ, защото този праздникъ има тържественно значение само за дѣвическитѣ училища въ гр. Пльвенъ. Всѣка година по 21 Ноемврий тукъ се устройва тържество на дѣвическото училище, което е осветено прѣди 23—24 години за въ полза на женското поддигане и женското просвѣщение. Всички публични исказвания отъ страната на женитѣ по случай тоя тържественъ день, или да се искаме за нашъ смѣтка, юбилей на нашето дѣвическо училище, сж се насочвали въ смисълъ, какъвто ще видѣтъ читателкитѣ ни въ тая статия. А както и говорителката на т. г. тържество Г-ца Теодора Анастасиева Маждракова се каза, мислитѣ на които горъ долу се привеждатъ въ тая ни статия, се вижда, че нашата тема се отвося само до женитѣ въ Пльвенъ. Колкото се касе до съдържанието на тая тема, ний сме се неказвали тѣй, щото, ако то се отнася само до женската интелгенция въ Пльвенъ, то мислитѣ на говорителката, които ний въ откъсликъ привождаме, се отнасятъ до жената въобще. Поради това ний го намираме за твърдѣ цѣлесъобразно, като не пропускаме единъ такъвъ случай да нишемъ по въпроси, които се о носятъ всеобщо или помѣтно до насъ женитѣ. Ний правимъ това отъ наша страна, като вѣрваме, че може би вѣгдѣ другагдѣ да се устройватъ други, подобни на тоя женски, тържествени празници. Та въ такъвъ случай добръ ще бже да се обаждаме, не само чрѣзъ теми за отдѣлни общества при отдѣлни условия, но въ смисълъ за жената при нейния животъ въ сегашнитѣ общи условия. Ето защо тази тема нека се отнася до женитѣ въ гр. Пльвенъ, а отъ съдържанието ѝ да се ползватъ всичкитѣ читатели и читателки на «Женския Свѣтъ».

Това е така: 21 Ноемврий като религиозенъ праздникъ е задлжителенъ за всѣки православенъ у насъ, а като тържественъ — той има голѣмо значение за женитѣ. Освѣтъ това той има важно значение за умственното развитие на женския полъ. Въ религиозно отношение той е, казвамъ, праздникъ — Введение Богородично; въ тържественно отношение, той е праздникъ на Дѣвическитѣ училища, на женитѣ, въ който, тѣй или инакъ, нашата жена трѣбва да се яви на сцената, било съ слово, било съ пѣсни, било съ шествие, било съ молебень, било съ приемане визита, съ поздравя, както щете го кажете. Работата е, че това послѣдното е дѣло на жената за жената.

Въ този день ний не сме свидѣтели на едно тържество, защото ний именно сме прѣдмѣтъ на това тържество. Праздникъ на дѣвическитѣ училища. Тѣй. Празднуватъ дѣвицитѣ — праздува жената. На 21 Ноемврий минѣте по край дѣвическото училище и Вий ще го съгледате укичено съ знамена и вѣнци, а слѣдъ малко — нълно съ публика — за да се извърши оформеруванieto на тържеството. Съ една рѣчь, жената въ тоя случай има и значение, има и дума. Това става въ гр. Пльвенъ.

Това сами Пльвенскитѣ жени могатъ да съгледатъ всѣка година по 21 Ноемврий. Въ този день тѣ непрѣменно ще се почувствуватъ по другоаче, отъ колкото въ другитѣ дни, хеле като е въпросътъ за тържественъ праздникъ на женитѣ.

Кой знае? Може би сегашното течение на врѣмето, което е смѣсь отъ прогресъ и реакция, така да движи общественния умъ, щото още за дълго време да се не казва нито думица за значението на тоя праздникъ, за който ний, като млада жена, сме се заели да го прѣкараме пѣкакъ чрѣзъ една сгодна случка въ нашата пресса, иъ ний сме увѣрени, че вършимъ твърдѣ оправдателно дѣло, като имаме случая чрѣзъ колонитѣ на «Женския Свѣтъ» да заставаме читателитѣ да обмѣняватъ мислитѣ си съ нашитѣ по тая тема, при всичко че то се отнася до насъ Пльвеничкитѣ.

Дѣлото е за жената. Въпросътъ е за жената. Тържеството на 21 Ноемврий е отъ женитѣ за обществото. (Нека се разбира, може би, само обществото отъ жени. Но нека се знае и това, че никаква обществена забава, никакво общественно

тържество има пълно значение безъ жени. Не.) Жената има дума и имайте уши и слушайте.

Не единъ път сме били прѣдмѣтъ на това тържество. Но какво се върши въ този день, значението на който е тържествено? Чакайте да Ви кажж. Азъ ще Ви говорж само по това, което се върши тукъ по насъ.

Като жена, или какъ да кажж? Нека като чловѣкъ, като личность съ свои права и длъжностъ, съ свое «азъ» и достоинство, макаръ и женско, азъ съмъ се чувствувала всекога въ този день не-замислена, отъ колкото по-весела. (Веселостта е повече свойствено на чувствата.) Исказвамъ се тѣй, защото, макаръ че всичгй животъ на жената е погълнатъ отъ дреболии, за които Щедринъ-Салтиковъ *) тѣй неприятно се исказва, нъ все по нѣкога идватъ минути, въ които и тя да се почувствува, че въ нейния животъ има освѣнъ условия, които да ѣж унижавать, нъ — и условия, които ѣж карать да почувствува своето човѣшко достоинство

21 Ноември е такъвъ день и има такова значение да накара жената, ама при каквито условия да живѣе тя, да се почувствува за чловѣкъ, а не за добиче, и да се позамисли именно при това обстоятелство, гдѣто за нея специално е отреденъ день да пзлѣзе на сцената; а нѣкъ, както щете, като учителка, като писателка, като ученичка или като интеллигентна гражданка съ гражданска почестъ — гражданско уважение. Този день е за женитѣ. Това е така. Хелбете ще има, какво да каже жената въ този день отъ своя страна. До колкото сме биле на такива тържества можемъ да кажемъ: 1) че прѣдъ публиката, гдѣто се извършва обикновенний обредъ, за да сформирани празника, се е явявало жена да каже нѣкоя дума и 2) че всичко онова, що се е казвало отъ жената въ публични мѣста, горѣ-долу може да се резюмира тѣй, че жената у насъ не се е повдигнала морално и умствено, че за нея малко се грижатъ, че постепенно тя отпада при съврѣмения прогресъ, че тя е увлечена въ едно криворазбранно течение, като въсцитавать нейнитѣ чувства и умъ само въ единъ въикашенъ блясъкъ, и че въикашнй блясъкъ е една сила днесъ въ живота на жената, прѣдъ която тѣй или иначе тя се подчинява почти безсзнателно.

У насъ, както и другадѣ, се случватъ прѣзъ

годината сумма тържественни празници, въ които нашитѣ другари-мжжъетѣ иматъ възможностъ да засвидѣтелствувать своитѣ чувства прѣдъ обществото съ нѣкоя тържествена рѣчь. Това често става, че въ такива тържественни дни почва да се сипе нѣкоя рѣчь отъ нѣкого и това е станжло твърдѣ обикновенно нѣщо въ сегашния ни животъ. Но има само единъ тържественъ день, въ който правото на рѣчь, правото на исказване се пада на жената. Това е деньтъ, за който ни е думата.

Намираме за умѣстно да укажемъ на читателнитѣ си, като какъ нѣкои наши по-събуденнички, по-интелигентни жени, когато иматъ дума въ такъвъ именно день, се исказватъ за смѣтка на обществото отъ името на днешното положение на жената. Мислимъ за добръ — и това ще прави честь на онѣзи наши жени — да кажемъ нѣкои мисли, които сме заели, кога сме слушали слова по случай на този день. На този сжщй день (азъ ще кажж само това, което е ставало и става въ нашия градъ) прѣзъ 1890 год. една наша учителка държа една рѣчь, съ която бичуваше противъ въикашния блясъкъ, който тѣй грозно е заслѣпилъ и млади, и стари, и глупави, и умни. Прѣзъ 1891 год. сжщо една интеллигентна жена съ такова едно слово се исказваше въ смисълъ на лошото въспитание на жената; тя доказваше прѣдъ нашитѣ граждани и гражданки, че числото на дѣвцицитѣ отъ класното училище отъ година на година се намалява, вмѣсто да се увеличава, и че това е слѣдствие отъ лошото гледание на женското образование у насъ. Прѣзъ 1892 год. на сжщия день не се държа рѣчь и публиката не можа да види, какво мисли жената за себе си. Прѣзъ сегашната година се държа рѣчь отъ една интеллигентна Госпожица, съ която твърдѣ на мѣсто се исказваше за сегашното положение на жената на всежждѣ. Понеже нѣкои мисли отъ рѣчьта на тази Г-ца сж още прѣсни въ памятьта ни, както сме ги схванжли като слушателка, ще се помжчимъ да ги приведемъ тукъ въ възможната имъ смисълъ. Започваме. (Слѣдва.)

Дѣцата и наклонноститѣ имъ.

Забѣлжзано е въобще, че, щомъ на едно дѣте му се падне въ ржцѣтъ нѣкоя играчка, то доста врѣме ще играе съ нея; нъ по-послѣ отъ просто

*) Гл. «День» год. I, кн. I, стр. 1—2.

любовитство или пъкъ и отъ желание да научи, като какво нѣщо е тя, зема да ѝ разгледва и испитва откъмъ всѣка една страна и свършва съ разлаганнето на играчката въ съставнитѣ ѝ части, за да види съ самитѣ си очи и разбере, какъ е тя направена и кое е началото ѝ. Богати били или бѣдни родителитѣ на дѣтето, длъжни сж да прѣклонятъ глава прѣдъ туй дѣтинско любовитство. Оттукъ много пъти става явна дѣтинската наклонность и много родители мислятъ, че дѣтето имъ ще се прѣдаде въ тоя или оня занаятъ, споредъ вида на играчкитѣ, съ които повече обича да играе. Нъ това е сънь, защото то повечето пъти не става тѣй, или пъкъ въ повечето случаи дѣцата послѣдватъ друга карьера, отъ оная, на която отъ дѣтинството си още клонѣли. За това нѣщо обаче виновни сж, по наше мнѣние, самитѣ родители, които относително тоя въпросъ могатъ се различити въ три категории.

Въ първата категория спадатъ ония, които, въирѣки че иматъ срѣдства да изучатъ синоветѣ си по наклонноститѣ имъ, искатъ обаче неирѣмѣнно, щото единъ отъ тѣхъ поне да се прѣдаде на бащина си занаятъ, безъ да помислятъ, дали той има или не къмъ него наклонность.

Къмъ втората категория се отнасятъ ония, които, по недостиганне на срѣдствата имъ, принуждаватъ дѣцата си да се прѣдадѣтъ на съотвѣтствующа съ срѣдствата имъ карьера.

На третата и послѣдния категория принадлежатъ всички, които, могатъ или не да развижатъ дѣцата си, налагатъ имъ се, за да би прѣзрѣли тѣ своитѣ наклонности и би послѣдили карьера, каквато родителитѣ имъ, като постъпватъ спрямо тѣхъ егонистически, тѣй да се каже, и искатъ въ всичко да имъ се покоряватъ дѣцата, желяжатъ.

За първитѣ злото е много малко, защото дѣцата имъ не се стѣсняватъ материално, та въ всичко могатъ да намѣрижатъ удоволствие.

У вторитѣ злото произлиза отъ това, че дѣцата имъ, като разбиратъ нѣманнето на срѣдствата, страдатъ морално, задѣто не могатъ да си удовлетворятъ собственната наклонность, та не прилѣжаватъ съ изскуемата се охота и воля.

Родителитѣ отъ третия видъ извършватъ най-голѣмата и най-неопростимата погрѣшка, като искатъ да подчинятъ дѣцата си подъ игото на егонизма си.

За това всичкитѣ родители, състоятелни или не, като не сме господари надъ бжджцето на дѣцата си, длъжни сме сериозно да помислимъ върху тоя важенъ въпросъ за настанението на дѣцата си, мжжки или женски, имайки прѣдъ видъ щастнето имъ прѣди всичко. Защото най често въ наше врѣме, когато толкова много е распространено ученнето, момькътъ не е достигналъ още своята пълна възраст, когато му се рѣшава сждбата откъмъ карриерата, която ще послѣди. Тогава той, като се повинува своеволно, а може би и неволю, на родителитѣ си ще бжде мжжъ щастливъ или злощастенъ споредъ обстоятелствата.

Единичий, споредъ насъ, цѣръ въ този случай е работата! Нека дѣтето отъ най-ранната си възраст привикне къмъ занятието, работата. Кой отъ родителитѣ, когато дѣцата му сж още малки, като е богатъ, може да се гордѣе, че и по-послѣ, когато утрѣ ще порастнатъ, ще располага съ сжщитѣ срѣдства, за да ги изучи по волята си? Кой може да се гордѣе, че ненадѣйно ще обогатѣе, за да снабди дѣцата си съ срѣдства, когато тѣ достигнатъ извѣстна възраст? Или кой отъ ония родители, що се налагатъ на дѣцата си, знае, какво имъ запазва бжджцето, какво ще прѣтърпяжатъ?

Нека прочее дѣцата отъ дѣтинството си още се научатъ да се занимаватъ, да работятъ, като бждемъ увѣрени, че, колкото по-вече дѣцата привикнатъ къмъ работата, толкова повече бжджцето имъ ще бжде щастливо, и че, като ги научаваме ний да се трудятъ и да считатъ за бесчестно бездѣлнето, ще получимъ отъ тѣхъ благословии по-късно.

Да не прѣнебрѣгваме прочее ний родителитѣ тоя важенъ въпросъ за дѣцата си и да мислимъ зрѣло, когато му дойде врѣмето, което да бжде винаги прѣди часа на самото имъ настаняване, като пожертвуваме и своя си егонизмъ прѣдъ тѣхното осигурено бжджце.

А като изискваме отъ дѣцата си послушность, нека имаме и надлѣжната воля, за да ги научаваме на трудъ, трудъ постояненъ и миренъ. По такъвъ начинъ ний имъ осигуряваме по възможности щастливо бжджце, а сжщеврѣменно си изпълняваме и най-главната длъжность, като си пожертвуваме за тѣхъ и самото сжществуване.

Разни.

Единъ мъдрецъ се занимавалъ въ своята канцелария съ редовнитъ си запията, когато слугата уплашенъ се явява при него съ виковете: Господарю, пожаръ! пожаръ! гори къщата!— «Иди да извъстишиз това на господарката, отговаря апатично мъдрецътъ; знаешиз, че никакъ не се мъжиж въ къщитъ работи».

* * *

Едиссонъ прѣдпочита въ фабрицитъ си женитъ, поради тѣкава и мѣ работа. Той казва, че жената има по-голяма способностъ къмъ механиката, и то въ расстояние на нѣколко часа, отколкото мъжътъ за цѣла година.

* * *

Госпожица Диссе, Италянка актьорка, има извънредна сила въ изражението на лицето си. Въ даденъ случай тя се показва като шестнадесетгодишна мома и тутакси подиръ това, безъ нѣкое искусвенно промѣнение на лицето си, заприличва на шейсетгодишна баба.

* * *

Забълъжило се отъ точни статистики, че молитъ съ обзрѣжтѣ носъ се омъжватъ по-скоро и че съ по-щастливи въ избора на мъжеть.

* * *

Лицето, което въ Англия се ползува съ най-голямата авторителностъ като жазнавачъ на Франция, на историята и правитъ ѝ, е мисъ Ветамъ Едуардъ. Тя е издала въ два тома «Днешната Франция», съчинение отъ голяма популярностъ.

Жена секретарка при консулство. Госпожица Ксавье, професорка на испанския езикъ въ Wellesley College, се назначи секретарка при испанското и французското консулства въ Лондонъ. Тя е първата жена, която се назначава официално на дипломатически постъ. Тѣзи госпожица говори по английски, французски, испански, италянски и пѣмски.

Женитѣ професорки при мъжскитѣ лицеи. Г-а Дике Акландъ държа въ Лондонъ слово, съ което изисква, цото на по-гольмитъ отъ 14-годишна възраст дѣца въ лицетъ и народнитъ училища да прѣдаватъ жени, като доказа, че женското влияние надъ душата и

изравитъ на момчетата е по-благоприятно отъ онуй на мъжа, както цо за примѣръ се забълъжава у Шотландцитъ и Американцитъ.

Гдѣто женитѣ съ по-малочисленни отъ мъжетѣ. Споредъ разнитъ статистики изъ всичкитъ страни на свѣта, на всѣкъдѣ число-то на женитъ е по-гольмо отъ онуй на мъжеть. Само въ Япония, споредъ послѣдното прѣброявание на жителитъ ѝ, мъжеть съ съ 400,000 души повече отъ женитъ. Въ тѣзи страна навѣрно нѣма да има немъжсени жени.

Странно запитвание. Една англичанка публицистка запитала читателкитъ и читателитъ си, дълги тѣ желаетъ да се възврънхтѣ отново на 20-годишната възраст. Всички безъ исклучение жени отговорили: не; мъжеть, съ исклучение на едного само, отговорили: да.

Отъ тука слѣдва, че женитъ не съ щастливи нито и прѣзъ най-хубавитъ години на своя животъ.

Балъ у Г-жа Едиссонъ. Въ единъ далъ, даденъ отъ г. Едиссонъ, звуковетъ на оркестрата прѣзъ цѣлата вечеръ се прѣдавали чрѣзъ фонографа.

Общественно-литературно течение на женския въпросъ у насъ.

I.

Въ зоологическото царство чловѣгътъ се отличава отъ другитъ животни по това, че той има разумъ и говоръ. Въ това царство той е царь на животнитъ—царь на природата. Той по естеството си е царь. Царь е за това, защото въ еволюцията на естеството, той залавя мѣсто на творение най-осъвършенствувано. Но така ли стои този царь на естеството и въ историята, която описва неговия животъ? Не, Историята, която описва живота и развитието на чловѣчеството, не е безпристрастно описала борбата му за живота. Историята описва фактитъ, въ които чловѣчеството е проявявало борба за единично, общественно или господарствено (държавно) живѣние; а въ този смисълъ тя има работа съ сили, значението на които съ отбѣлзани въ нежъ като фактори, които съ туряли начало и край на грамадни исторически периоди. Историята, въ която се записватъ фактитъ на човѣшката борба не е наука, а история. Не е наука за това, защото въ всичкото си изслѣждане, тя търси да издири нѣкое събитие, създадено отъ нѣкоя знаменита личностъ или многолюдно плѣме, а не нѣкой постояненъ законъ за общественно живѣние, който да опрѣдѣля

развитието, щастието и прогреса отъ съвкупното живѣние на хората въ общества и държави. Освѣтъ това, но въ историята има и друго нѣщо, което бие на очи. То е това, че въ своитѣ си описания тя съвсѣмъ малко или поне никакъ не описва живота на жената.

Жената, тази половина на чедовѣческия родъ, е прѣживѣла всички фазиси на развитието, като чедовѣкъ, но въ историята тя не е играла такава роля, както мъжътъ и за това историята нѣма за какво да се занимава съ нея. Погледнато на жената отъ тая точка, ний никакъ не можемъ да ѣмъ видимъ въ борбата на човѣшкия родъ. Справедливо ще бжде, ако кажемъ, че историята на човѣшкия родъ е историята на борбата между мъжетъ, защото всичкитѣ факти, които тя е записала, сѣ резултатъ отъ борба на чедовѣкъ противъ чедовѣкъ, классъ противъ классъ, държава противъ държава, на чело на които стои само мъжътъ.

Кога става дума за жената и историята ний не ще можемъ да се разберемъ. Историята тѣй, както тя се е пишела до сега, е една сума отъ записани факти съ дати и периоди, въ които извѣстни крупни сили на мъжетъ сѣ се проявили въ борба за лични, общественни или държавни интереси. Жената никѣдъ не се е явявала като сила да се бори за интересъ, та за това и въ историческитѣ факти тя не е позната. Тѣй като е, то не можемъ никакъ ви познания да имаме за историята по борбата на човѣшкия родъ, като ги търсимъ чрѣзъ живота на жената, нито пъкъ ще имаме правиленъ възгледъ за жената, ако диримъ тѣзи чрѣзъ този такъмъ писани истории, както се каза. Съ 'това искамъ да кажа, че чрѣзъ живота на жената ний нѣма да имаме добри познания по историята; а че и чрѣзъ историята ний не можемъ се сдобн съ правиленъ възгледъ на жената.

Всичкитѣ изслѣдвания, които ученитѣ сѣ пра-

2) ПОДЛИСТНИКЪ

ЯДЕЦЪ.

— Ако жена ти е честна и добра и та обича то трѣбва да ѣмъ вѣрвашъ; а да се излъжешъ и ти можешъ, макаръ че ти си много уменъ . . .

Единъ пътъ тѣ разсѣждавали и приятелски се прѣпирали прѣдъ чужди хора, които биле дошли у тѣхъ въ гости, и мъжътъ извикалъ:

— Не може ма излъга жена . . . Никога! . . .
Даже на ядецъ да се заловимъ, азъ сѣкога ще ѣмъ излъжа, защото азъ сѣмъ хитъръ и много внимателенъ . . .

— Е, тогава дай да се заловимъ на ядецъ! рекла жена му.

— Дай! . . . Донеси кокалче.

Жена му отива въ готварницата, донесла кокалчето отъ кокошката за ядецъ, и каза:

— Ето сега имаме и свидѣтели . . . Ако азъ

види по образуване и развиване на човѣшката фамилия, човѣшкитѣ общества и държави, показватъ това, че жената е робъ на мъжа. Като същество, на което мѣстото е опрѣдѣлено въ дома — семейния кръгъ, жената е била повече прѣдмѣтъ на стопанисване отъ мъжа, също тѣй, като се стопанисватъ за производителния трудъ животнитѣ: биволъ, конь, волъ, овца и пр. Това доказва, до колко жената е паднала въ историческия животъ на чедовѣческия родъ ниско и какъ ти още стои на степента да се отнасятъ къмъ нея като къмъ робъ. Въ общественния и господарственния животъ жената не е имала никаква работа. Тя има работа въ семейния животъ. Но и тукъ тя не се е поставила като самостоятеленъ дѣятелъ. Тукъ тя е поставена като единъ изпълнител на семейнитѣ обязанности, — чедовѣкъ, който е длъженъ вѣчно да изпълнява не само това, що му налага природата, но и това, що налага и главата на семейството — мъжътъ.

Всичкитѣ видове държавни и общественни организации по отношение къмъ отдѣлнитѣ семейства не сѣ припознавали цѣлостта на това семейство въ лицето на никого, освѣтъ въ негова глава. А за такъвъ се е винаги считалъ даже и още припознава бащата. Всичкитѣ държавни и общественни установления въ това отношение припознаватъ мъжа за глава и повелителъ на семейството. Жената не е била и още не е глава на семейството. Съ отричанieto на жената, че тя не може да прѣдставлява семейството, че тя не може да го управлява и да бжде глава, сѣ отречени нейнитѣ права сама да може да следи и да се мѣши въ общественнитѣ работи като членъ на обществото. Тя нѣма права; тя има само единъ длъжности, които ѣ се налагатъ отъ двѣ сили: отъ природата и отъ мъжа. За да изпълнява природата си длъжностъ, това ѣ се налага отъ самото ѣ строение; но за да живѣе въ подчиненостъ и да изпълнява нѣвакни длъжности

те излъжа на ядецъ, ще ми купишъ хашлама на прѣчки за рокля и единъ брилянтови обици, и да дадешъ дума, че за напрѣдъ нѣма повече е да се хвалишъ съ своя умъ и хитростъ надъ женитѣ, и още . . .

— Стига! стига! извикали гоститѣ.

— Нека да нарича още повече! Казалъ мъжътъ съ присмивка. Азъ не се боѣ да ме излъже. Азъ ще ѣмъ излъжа . . .

Жена му се усмихнала и не продумала нито дума. Единъ отъ гоститѣ тогава попиталъ:

— А вие, госпожо, какво се задѣлжавате да направите, ако ви излъжѣтъ. Ние сме свидѣтели, ние ще бждемъ послѣ и сѣднн помежду Ви.

— Каквото ми заповѣда мой мъжъ, това ще и да направѣмъ, безъ да му продумамъ нѣщо и съ радостъ . . . нека неговата воля да бжде . . . Но да ти назначава каквото и да е, на да ли ще му се случи, защото мене не ма е страхъ, че ще ма излъже. Само Ви моѣмъ, што ядецътъ да се продѣлжава до три пъти, а не да се свърши отъ единъ пътъ.

мъжа, къмъ които могатъ само да се налагатъ отъ него; това ѝ се налага отъ самото общество насила, и тя има право да протестира въ името на човѣщината: че ако природата ѝ налага тази и тази трудна длъжностъ, то не е природата, която може да ѝ налага и още една длъжностъ — да се подчинява на мъжа въ семейството и да стои настрана отъ всѣкаква намѣса въ държавното и общественото домакинство. (Слѣдва).

Книги и списания,

получени въ Дирекцията ни.

Юридическо списание: год. V, кн. XI и XII, София; Годишна цѣна 10 лева.

Училище: мѣсечно педагогическо-общественно списание, Год. I, кн. V; Годишна цѣна 6 лева.

Градеки пожарни команди: опитъ за ръководството по устройството имъ, прѣводъ отъ Русски. Извава Спириу Костовъ; София. Цѣна 2 лева.

Войнишка сборка: год. I, кн. VII, София. Год. цѣна 5 лева.

Домакъ прѣвател: мѣсечно списание за наука, реднига, промишленостъ и домакинство, Год. VI, бр. I, Самоковъ. Цѣна 3 л. и 50 ст.

Младина: научно-забавителенъ вѣстникъ съ картини за младежитѣ отъ двата пола. Год. III, кн. V, Търново, 1894 година. Цѣна 2 лева.

Дѣтска пощивка: мѣсечно илюстрирано списание за дѣца. Год. III, кн. V, Силистра, 1894. Годишна цѣна 2 лева.

Звѣздича: мѣсечно илюстрирано списание за дѣца. Год. III, кн. II. Годишна цѣна 2 лева.

Малка елеметарна граматика: прѣводъ Н. Доспѣвски, Пловдивъ. Издание и печатъ на Хр. Г. Дановъ. Цѣна 50 ст.

Юридически прѣведѣ. Год. II, кн. III, Пловдивъ 1894 г. Цѣна 12 л.

— Получихме една прѣкрасна картина (слеогуазия), на «Свѣтлинна», която припоръчваме на абонатитѣ си.

Корреспонденция.

Г-ну Марову. Получихме писмата Ви под № 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14 заедно съ испратенитѣ пари. Писма под № 4 и

Всичкитѣ, и мъжтѣ, и свидѣтелитѣ се съгласили на туй.

Тогавъ прѣчупили кокачето и се захванали на ядецъ.

Той се продължавалъ до три мѣсеца и се се не свършилъ.

И на двамата било тѣжно. Трѣбвало голѣмо внимание. На мъжа умътъ билъ записанъ въ търговскитѣ му работи; на жената въ калцовничеството и въ дѣцата. У сѣкиго биле свои затруднения и скърби; мъжтѣ се безпокоилъ заради два кораба съ жито, които биле испратени далеко, и дълго време нѣмалъ никакви извѣстия за тѣхъ. Жената била отбѣчена въ калци, защото старата ѝ и върна слугиня, която въ много ѣхъ замѣнявала, въ туй време се разболѣла и ней съ новата ѝ неопитна слугиня, било по нѣкога много тѣжно. Имали и общо страдание и двамата, кога се разболѣлъ по-малкиятъ имъ синъ, когото и двамата много обичали.

13 не получихме. Писахме Ви въ Казанлъкъ съ показаня Ви адресъ. До 1 Мартъ може да събирате абонати за алманаха и то не по-вече отъ опрѣдѣленото количество.

Г-нъ М. Капитанъ Мотикаровъ, *Бръзникъ*, Чит. Братство, *Кюстендилъ*, Капит. Габарова, *Ильвентъ*, Майоръ Паскалева, *Станимъжа*, А. Г. Грѣвъ *Тула*, Р. Стоянова, К. И Цанкова, В. Ръчкова, *Руссе*, К. Генова, *Свищовъ*, Подполк. Петрунова, *София*, М. П. Васильовъ, *Тетевентъ*, Друж. Царъ Симеонъ с. *Блени*, Ферсерер. Събрание, *Вратица*, Ц. М. Попова, *Ломъ*, Читалище Цвѣтъ, *Видинъ*, Ц. Фикова, *Станимако*, М. Кръстева *Яболо*, Библиотека на Нар. училище, *Салкоковъ*. Получихме стойността на едно годишно течение на списанието.

Г-а С. С. Бъкърджиева, *Севлигово*. Поканата получихме; новия абонати записахме; благодаримъ. Ст. Илиева, *Карлово*. Поканата получихме. А. Г. Грѣвъ, *Тула*, А. С. Груевъ, *Пловдивъ*. Писмата Ви заедно съ записанитѣ абонати по Алманаха и пари получихме. Г-а Ат. Нв. Стоянова *Орѣхово*. По погрѣшката вѣстникитѣ Ви бѣхъ испратени въ Горн.-Орѣховица, съобщете за получаването имъ.

Г-а К. Д. Пенева, *Свищова*. Получихме 7 л. Молимъ и за останалитѣ 50 ст. Г-а Г. Попова, с. *Хисатъ*. Получихме 10 лева; благодаримъ. — Г-нъ П. Ботушаровъ, *Клисура*. Писмо съ стойността на алманаха не получихме. — Учил. библиотека, Братолюбие, с. *Хебицево*. Получихме 7 л. абонаментъ и 50 ст. повече. — Читалище Напрѣдъкъ, *Ески Джумалъ*. Абонаментътъ Ви се счита отъ 1 Януарий 1893 г.; молимъ, внесѣте 14 л. и 50 ст. за миналата и настоящата години.

Извѣстие.

«Алманахътъ на Женския Свѣтъ за 1894 год.» е вече готовъ и почнѣ да се распраца до всичкитѣ абонатки и абонати, записани по него.

Като съобщаваме това на интересующитѣ се, умоляваме всички ония отъ абонатитѣ и абонаткитѣ по него, които не сѣхъ внесли стойността му, да ѣхъ испратѣтъ до Дирекцията ни найкъсно до 1-я идущий Мартъ н. г., когато ще се тегли лотарията, защото въ противенъ случай, на неплатившитѣ до тоя срокъ номерата по Алманаситѣ нѣма да се вземжтъ подъ видъ при истеглюванието на лотарията.

Но при всичко туй, тѣ и двамата не забравляли своя ядецъ, и помежду тѣхъ се продължавала упорита мъчаллива борба. Случвало се е, като се връщали мъжтѣ у дома си за вечеря отъ града, гдѣто той правилъ търговия, по цѣла вечеръ и двамата да се зардѣтъ сѣка минута, за да се не излѣжѣтъ.

Жена му привиквала, разбира се, да услужва на мъжа си; а мъжтѣ ѝ привиквалъ да ѝ заповѣдва:

— Мариго! Дай ми чибукъ!

или:

— Ангеле Мариго, ти мой животъ, донеси ми малко добро вижде . . . уморилъ съмъ се нѣщо. И споредъ туй нему му било по-малко отъ колкото ней; тя му подавала въ ръцѣ, или мълчишката, или нарочно го отвличала съ разни разговори . . .

Нему се случвало непрѣстапно да зема отъ нейнитѣ ръцѣ и сѣки пътъ трѣбвало да си вспомянува и да казва: ядецъ . . . (Слѣдва).